

Rola brokera ubezpieczeniowego w tworzeniu polityki ubezpieczeniowej i zarządzaniu ryzykiem w podmiotach konsolidowanych

Artykuł dostarczony przez EIB - 2010-11-19

Od kilku lat zaobserwować możemy w naszym kraju nasilenie procesów konsolidacyjnych w różnych branżach gospodarki (m.in. bankowość, energetyka, górnictwo, sektor budowlany). Konsolidacja przejawia się w łączeniu przedsiębiorstw o podobnym profilu działalności w grupy lub holdingi, albo też tworzeniu nowych podmiotów skupiających jednostki, które dotąd funkcjonowały jako samodzielne podmioty. Konsolidacja wiąże się z szeregiem zmian o charakterze unifikacyjnym. Wspólna strategia i cele gospodarcze prowadzonej działalności, wspólna polityka finansowa, jednolity system informacyjny, wspólna polityka zakupowa - to tylko niektóre przejawy unifikacji organizacyjnej.

Rafał Kaszubowski Prezes Zarządu EIB SA

Proces ten dotyczy również szeroko pojętej polityki zarządzania ryzykiem oraz ściśle z nią powiązanej sfery ubezpieczeń. Działania w tym zakresie dotyczą nie tylko kwestii organizacyjno-strukturalnych, lecz także związane są ze specjalistyczną dziedziną wiedzy technicznej i prawnej, jaką są niewątpliwie ubezpieczenia. Niewątpliwie więc wydaje się uzasadnione zaangażowania w procesach konsolidacyjnych brokera ubezpieczeniowego, który taką specjalistyczną wiedzę posiada. Funkcja brokera ubezpieczeniowego dla przedsiębiorstwa już dawno przestała się ograniczać wyłącznie do roli pośrednika przy zawieraniu umów ubezpieczenia. Obecnie renomowane firmy brokerskie oferują swoim klientom wsparcie przy tworzeniu strategii zarządzania ryzykiem. Kreują kompleksową politykę ubezpieczeniową, administrują umowami ubezpieczenia, wspierają i organizują procesy dochodzenia roszczeń, a także dostarczają pełnego spektrum informacji dla celów zarządczych dotyczących obszaru ubezpieczeń.

Konsolidacja w obszarze zarządzania ryzykiem wymaga podjęcia szeregu decyzji o charakterze organizacyjnym, ale przede wszystkim merytorycznym. Stworzenie nowoczesnego i dopasowanego do nowej rzeczywistości funkcjonalnej narzędzia, skutecznie eliminującego zagrożenia prowadzonej działalności, to podstawowe zadanie brokera doradczającego przedsiębiorstwom konsolidowanym. Narzędzie to w postaci ujętej w struktury formalne, jednolitej koncepcji korporacyjnej polityki zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym powinno dotykać dwóch podstawowych obszarów: (1) organizacyjno-proceduralnego oraz (2) merytorycznego.

Jeśli chodzi o kwestie organizacyjno-proceduralne, to dotyczą one przede wszystkim jednolitych zasad zawierania umów ubezpieczenia. W zależności bowiem od sytuacji prawnej podmiotu, kontraktowanie usług ubezpieczeniowych odbywa się w trybie zamówienia publicznego, gdzie poszczególne tryby postępowania oraz przesłanki ich stosowania regulowanego ustawą Prawo zamówień publicznych bądź niepublicznego (konkurs ofert prowadzony w oparciu o wewnętrzny regulamin ubezpieczającego). Wspólne regulacje w tym zakresie mają zatem na celu stworzenie jednolitych procedur oraz usystematyzowanie obiegu informacji w procesie zawierania umów ubezpieczenia. Nie bez znaczenia dla praktycznego funkcjonowania polityki zarządzania ryzykiem w podmiotach konsolidowanych jest także wprowadzenie korporacyjnego systemu wdrażania już zawartych umów ubezpieczenia. Rolą doradcy w tym zakresie powinno być przede wszystkim przekazanie odpowiednim służbom przedsiębiorstwa najważniejszych informacji nt. funkcjonujących ubezpieczeń.

W tym miejscu należy również zwrócić uwagę na fakt, iż w skład podmiotu konsolidowanego wchodzić mogą jednostki organizacyjne, w których pierwotny kształt mechanizmów zarządczych w obszarze ubezpieczeń charakteryzował się różnym stopniem zaawansowania, czy też po prostu różnił się w obszarze wprowadzonych rozwiązań oraz przyjętych norm. Tym bardziej wzrasta rola brokera ubezpieczeniowego jako podmiotu odpowiedzialnego za wprowadzenie jednolitych standardów dostosowanych do nowej rzeczywistości funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Mówiąc o zarządzaniu ryzykiem w dużych przedsiębiorstwach nie można zapomnieć o fakcie, iż wiele z nich to spółki notowane na giełdzie papierów wartościowych (spółki publiczne). Cięży na nich obowiązek przekazywania raportów bieżących, informujących o aktualnych wydarzeniach w spółce. powinien zostać opublikowany niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin od zaistnienia zdarzenia które może mieć wpływ na wycenę akcji spółki. Dotyczą one nie tylko emitenta, ale także spółek od niego zależnych. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych szczegółowo określa zakres zdarzeń, które wymagają publikacji raportu bieżącego. Należą do nich m.in. informacje o utracie w wyniku zdarzenia losowego aktywów o znacznej wartości, a więc kwestii związanych bezpośrednio z polityką ubezpieczeniową. Zadaniem brokera powinno być zatem stworzenie procedur zarządzania informacją w sytuacji kryzysowej wynikającej z zaistnienia poważnej szkody ubezpieczeniowej, a następnie, wspólnie z odpowiednimi służbami przedsiębiorstwa, bieżący monitoring reakcji opinii publicznej na przekazanie tej informacji.

Jeśli chodzi o obszar merytoryczny jednolitej koncepcji korporacyjnej polityki zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym, to powinien on odnosić się do zagadnień związanych z określeniem minimalnego poziomu i jakości ochrony ubezpieczeniowej podmiotów konsolidowanych (grup kapitałowych). Broker powinien na wstępie dokonać szczegółowego audytu zagrożeń, czyli identyfikacji ryzyk wynikających z prowadzonej działalności oraz posiadanego mienia oraz możliwości - a także celowości - ich asekuracji za pomocą instrumentów ubezpieczeniowych. Nie chodzi tu tylko o wyłączenie szkód eksploatacyjnych, których rodzaj, rozmiar oraz częstotliwość występowania związany jest z charakterystyką prowadzonej działalności - szkodowości z ich tytułu traci zatem cechę nieprzewidywalności. Ze względu na specyfikę działalności dużych podmiotów gospodarczych oraz różne modele biznesowe ich funkcjonowania, szczególnie istotna staje się także odpowiedź na pytanie o stopień transferu ryzyka na ubezpieczyciela (a tym samym retencji ryzyka przez przedsiębiorstwo). Należy bowiem zdawać sobie sprawę z faktu, iż w przedsiębiorstwie funkcjonującym w realiach dużej grupy kapitałowej zupełnie innego znaczenia nabierają kwestie chociażby zastępowalności maszyn podstawowych czy linii produkcyjnych - inna jest zatem jego odporność na ewentualne zdarzenia szkodowe. Wnioski płynące z takiego audytu są podstawą do określenia wspólnego standardu optymalnego pod względem kosztów oraz zakresu ochrony ubezpieczeniowej w trzech podstawowych obszarach: (1) ryzyk eksploatacyjnych (majątek produkcyjny) oraz przerw w działalności (tzw. business Interruption), (2) ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności i posiadanego mienia, (3) ryzyk związanych z inwestycjami w nowe moce produkcyjne.

Powyższe rozważania stanowią jedynie zasygnalizowanie najważniejszych kwestii związanych z rolą brokera ubezpieczeniowego w tworzeniu polityki ubezpieczeniowej i zarządzaniu ryzykiem w podmiotach konsolidowanych. Nie podlega wątpliwości, iż każde nowoczesne przedsiębiorstwo musi dysponować przemyślanym planem działań zmierzających do ograniczenia ryzyka występującego w działalności gospodarczej. Korzystanie z wiedzy i kwalifikacji wyspecjalizowanych doradców jest zatem przejawem właściwego zrozumienia wagi tych zagadnień. Co istotne, dzięki brokerowi, zarząd spółki w dużej mierze zdejmuje z siebie odpowiedzialność za decyzje w tym obszarze transfer odpowiedzialności), wykorzystując ustawowy obowiązek doradcy do przedstawiania obiektywnych i profesjonalnych rekomendacji dotyczących zakresu ochrony i kształtu konkretnych rozwiązań ubezpieczeniowych.